

Social- og boligminister Sophie Hæstorp Andersens talepapir

Anledning	SOU alm. del – samrådsspørgsmål W (åbent)
Dato / tid	8. januar 2024, kl. 9.30 – 11.00
Sted	Folketinget
Talens varighed	Ca. 10 minutter.
Talens formål	Besvarelse af samrådsspørgsmål W (åbent)
Publikum og programpunkt	Socialudvalget

Det talte ord gælder

[Indledning]

- Tak for samrådsspørgsmålet.
- Jeg har set frem til at komme i dag, så vi kan drøfte status på værgemålsområdet og forhåbentlig afklare de spørgsmål, som er blevet stillet.
- Vi er to ministre til stede i dag. Det er vi, fordi Familie- retshuset, som jo ligger under mit ministerområde, administrerer værgemålsområdet, mens ansvaret for lovgivningen om værgemål hører under justitsministerens ressort.
- Derfor har vi, justitsministeren og mig, et fælles ansvar for at løse de udfordringer, der er på værgemålsområdet – det gælder både i forhold til de lovgivningsmæssige rammer og i forhold til administrationen inden for de rammer.
- Jeg vil lægge for med besvarelsen af spørgsmålet om sagsbehandlingstiderne på værgemålsområdet – og

hvad vi har gjort for at håndtere det stigende antal sager.

- Derefter vil jeg give ordet til justitsministeren.

[Politisk indflyvning]

- Det er afgørende for mig, at borgere og deres pårørende oplever, at de bliver mødt med tryghed og tillid på de områder, som varetages af Familieretshuset.
- Værgemål iværksættes for at beskytte den, som ikke længere kan varetage sine anliggender og har behov for hjælp. Det er fx demente medborgere eller personer med psykisk eller fysisk nedsat funktionsevne.
- De personer, der er under værgemål, står altså i forvejen i en udsat position.
- Familieretshusets sagsbehandling og rammerne for den sagsbehandling er derfor af afgørende betydning.
- Og det er – som jeg også løbende har tilkendegivet – uholdbart, at sagsbehandlingstiderne er så lange.

[Generelt om stigning i antallet af sager]

- Som I ved, har Familieretshuset oplevet en kraftig stigning i antallet af indkomne sager på værgemålsområdet de seneste år.
- Helt overordnet er det vurderingen, at stigningen i antallet af sager hænger sammen med, at demografien og vores samfund ændrer sig.
- Vi bliver flere og flere ældre. Og vi lever i en mere og mere digital verden, som stiller flere krav til borgeren.
- Vi kan på den baggrund konstatere, at flere borgere har behov for etablering af et værgemål – behov for hjælp til at træffe vigtige beslutninger.
- Stigningen i sager om etablering af værgemål giver en efterfølgende stigning på andre sagskategorier på værgemålsområdet, herunder dispositioner af midler, regnskab, tilsyn og vederlag.
- Og samme opadgående tendens gør sig gældende i forhold til antallet af sager om fremtidsfuldmagter, som Familieretshuset også administrerer.
- Så når der i dag spørges til, hvorfor sagsbehandlingstiderne på værgemålsområdet er steget, så skal det ses i sammenhæng med et stadigt stigende antal sager og som udtryk for en generel samfundsudvikling.

- Der er ingen tvivl om, at det indenfor de nuværende rammer i Familieretshuset er svært at følge med udviklingen.
- Det betyder, at sagsbehandlingstiderne stiger, og at der opbygges en sagspukkel i Familieretshuset.
- Det mener jeg ikke, at vi kan acceptere.
- Jeg er meget optaget af, at vi får rettet op på situationen – og det er vi i gang med.

[Kort om allerede iværksatte tiltag]

- Først og fremmest arbejder Familieretshuset internt og løbende på at sikre en så effektiv sagsbehandling som muligt.
- Her arbejdes der med optimering af de interne processer og med digitaliseringstiltag, som på sigt vil lette sagsbehandlingen.
- På grund af den store sagstilvækst foretager Familieretshuset også en løbende prioritering i de indkomne sager, så sager, hvor der er størst konsekvenser for borgere under værgemål, prioriteres først.
- De højest prioriterede sagskategorier er sager, hvor der kan være tale om livsnødvendige forhold.
- Derudover gav mit ministerie i starten af 2024 Familieretshuset lov til ekstraordinært at anvende yderligere 13 millioner kroner på værgemålsområdet.
- De midler gjorde det muligt, at Familieretshuset i foråret 2024 har kunnet ansætte 24 nye medarbejdere.
- Ansættelserne har – alt andet lige – bidraget til en styrkelse af området og været med til at afbøde konsekvenserne af det stigende antal sager.

[Forklaring på stigning i forventet sagsbehandlingstid]

- Som det fremgår af samrådsspørgsmålet er den forventede sagsbehandlingstid steget efter tilførslen af de ekstraordinære ressourcer til værgemålsområdet.
- Stigningen skyldes ifølge Familieretshuset, at mere erfarne medarbejdere i Familieretshuset blandt andet har været prioriteret til andre opgaver og til oplæring af de mange nye medarbejdere.
- Jeg kan forstå, at de nye medarbejdere i første omgang primært er blevet oplært til at behandle simple

sager om dispositioner af midler, vederlag og kontrol af regnskaber.

- Men flere af de nye medarbejdere oplæres lige nu til opgaven med etablering af værgemål.
- Det er derfor også Familieretshusets forventning, at den forventede sagsbehandlingstid for etableringssagerne vil falde over de kommende måneder.

[Forventet vs. faktisk sagsbehandlingstid]

- For en god ordens skyld vil jeg nævne, at opgørelserne af den forventede sagsbehandlingstid på Familieretshusets hjemmeside er et udtryk for en prognose.
- Det er med andre ord Familieretshusets bedste vurdering af og kommunikation til borgerne om, hvor lang tid det kan tage, før en netop modtaget sag er færdigbehandlet.
- Jeg ved, at Familieretshuset arbejder på at kunne it-understøtte udarbejdelsen af den forventede sagsbehandlingstid, men indtil da er der tale om et manuelt estimat, som er forbundet med usikkerhed.
- Ministeriet følger Familieretshusets arbejde og sagsbehandlingstiderne i øvrigt.

[Om fremadrettede løsninger]

- Der er for mig at se ingen lette, hurtige løsninger i forhold til at knække de opadgående kurver i antallet af sager og sagsbehandlingstid.
- Jeg er derfor af den overbevisning, at vi må operere med tiltag både på kort og på lang sigt.
- Og at vi – som også tidligere udmeldt – må kigge på både ressourcer og regler på området. Det arbejde er vi i gang med.
- Det er i første omgang helt afgørende, at vi fastholder de ressourcer, som i 2024 er tilført værgemålsområdet.
- Derfor har mit ministerie givet Familieretshuset tilladelse til ekstraordinært at anvende yderligere 17 millioner kroner på værgemålsområdet i 2025.
- Med de midler kan Familieretshuset fastholde de medarbejdere, som er tilført værgemålsområdet i 2024, og dermed bedre holde trit med de mange indkomne sager.

- Derudover vil min kollega, justitsministeren, snart fremsætte et lovforslag om ændring af værgemålsloven, som har til formål at bidrage til at nedbringe sagsbehandlingstiderne i Familieretshuset.

[Afrunding]

- Lad mig afslutningsvist understrege, at regeringen er optaget af at finde løsninger på de stigende sagsbehandlingstider.
- Det er en uholdbar situation for de mange borgere, som har behov for hjælp.
- Vi følger derfor området tæt og som jeg har redegjort for, er vi allerede i gang med forskellige initiativer.
- Jeg ser frem til dagens drøftelser med jer og med de ord vil jeg nu give ordet til Justitsministeren.